Михайло Мишанич

АРХІВНЕ ОПРАЦЮВАННЯ НАРОДНОВОКАЛЬНИХ ТВОРІВ

Методичні рекомендації
з музично-етнографічної транскрипції

Пропоновані методичні рекомендації являють собою зведення найосновніших правил опрацювання експедиційних музично-етнографічних матеріалів для графофонду Проблемної науково-дослідної лабораторії музичної етнології при Вищому державному музичному інституті ім. М. Лисенка [зараз – Львівської національної музичної академії ім. М.В. Лисенка].

Правила ці, вироблені під керівництвом проф. Б. Луканюка, складалися поступово, у процесі практики протягом 1991-1995 рр. і на сьогодні отримали вже свою більш-менш завершену форму.

Проте дотепер вони існують виключно в усній формі, не мають фіксованих визначень, а тому не раз отримують різну інтерпретацію залежно від конкретної ситуації та особи інтерпретатора. Отже, задумані як строго уніфіковані правила, закони, вони ще не до кінця виконують свою функцію, допускають різночитання. Власне звідси визріла необхідність однозначного формулювання та систематичного викладу їх на письмі, що і склало зміст оцих методичних рекомендацій.

Для зручності подання та відчитування всю суму правил згруповано в два основних розділи, у першому з котрих тлумачаться питання графічного зображення та оформлення народнопісенних *словесних* текстів, у другому – *музичних*. Кожному порушеному питанню присвячено окремий параграф, а послідовність параграфів визначається тактикою роботи з матеріалом. З метою кращого зрозуміння та засвоєння змісту більшість обговорюваних правил проілюстровано прикладами.

У цілому ж текст методичних рекомендацій викладено в гранично стислій формі, тезово, але максимально доступно, навіть

популярно з огляду на те, що вони адресуються не так працівникам ПНДЛМЕ, як студентам-практикантам перших курсів теоретико-композиторського факультету.

Користаючись нагодою, вважаю своїм приємним обов'язком щиро подякувати всім, хто сприяв мені в роботі над оцим писемним варіантом правил архівного опрацювання народновокальних творів.

Запис словесних текстів

§ 1

Перш ніж приступити до списування на папері зібраних у терені музично-етнографічних матеріалів, виготовляємо собі робочу копію сеансів, які передбачається транскрибувати.

Оригінальний польовий фонозапис є першим і єдиним, а тому безцінним архівним документом, що його належить берегти від різних випадковостей, які могли б з ним статися в процесі транскрипційної роботи (загублення касети, випадкове стирання фонозапису, розтягування або розрив магнітної стрічки і т.п.).

Копію виготовляємо собі на бобіні (котушці) на швидкості 19,5 см/с., що уможливлює сповільнення руху магнітної стрічки удвічі (до 9,53 см/с.) для точнішого (і легшого!) схоплення потрібних нюансів як ритмічного, так і звуковисотного плану у важких для транскрибування народнопісенних зразках, особливо таких, які до того ще мають швидкі темпи.

Копію на касету робимо лише у випадках, коли можливість працювати зі стаціонарним бобінним апаратом абсолютно відсутня.

Зауважмо, що маніпулювати магнітною стрічкою на бобінних апаратах значно зручніше, ніж на касетних.

До уваги студентів:

транскрипція текстів, мелодій та ці копії – все разом потім передається викладачеві, в обов'язки якого входить перевірка та оцінка виконаної курсової роботи.

§ 2

Приступаючи до безпосереднього списування на папір змісту звукової доріжки окремого сеансу, найперше списуємо (чорнилом або пастою, не олівцем!) його мовну частину – розмови і пісенні тексти. При цьому діє правило: записане на папері є стенограмою того, що звучить на магнітній стрічці.

§ 3

Водночас при списуванні розмов ця стенограма може бути легко зредагована (дещо вкорочена) з метою обминання зайвих повторів, вставних слів, вигуків та реплік, що не несуть на собі змістового етнографічного навантаження.

§ 4

Якщо виклад бесіди збирача з інформантами у формі стенограми неможливий (діалог некерований, інформанти говорять всі разом, перебивають себе навзаєм, запинаються і пригадують, перескакують з теми на тему і т.п.), у цих випадках допускається максимально деталізований звіт-переказ транскриптором змісту такої бесіди.

§ 5

Для кращої читабельності стенограми між віршами (пісенними текстами) та прозою (діалогами) робимо помітні відступи.

Так само текстові рядки не пишемо (не розміщуємо) надто близько один під одним, а залишаємо між ними достатньо місця для того, щоб особа, яка перевірятиме роботу, могла вписувати туди свої поправки та зауваження.

§ 6

У діалогах, подібно як в драматичних творах, завжди вказуємо авторів питань, відповідей, а також реплік, пояснень, окремих зауважень, вживаючи відповідні позначення: збирач (З.:), інформант (І.:), інформант перший, інформант другий ($І^1$.:. $І^2$.:), примітка транскриптора (Примітка моя. – *М. М.*) і т.п.:

Збирач (Далі – З.:) . . . . . ?
Інформант (Далі – І.:) . . . . . .
З.: . . . . . ?
І.:. . . . . .
і т.д.

§ 7

Правило „Записане на папері є стенограмою того, що звучить на магнітній стрічці” стосується не тільки лексики (словника) народних виконавців, а й діалектних особливостей народної вимови.

Їх (ці особливості) фіксуємо, проте, настільки точно, наскільки це нам дозволяють 33 літери (включно з „ґ”) сучасного українського алфавіту, не додаючи до нього жодних додаткових літер чи діакритичних знаків. Для морфологічних транскрипцій такий рівень є достатнім.

В усіх сумнівних випадках, коли якийсь склад чи літера звучать (вислуховуються) недостатньо чітко – „між двома можливостями”, – на папері записуємо той варіант, який є ближчим до літературної норми, напр.: хвалив**сє** – хвалив**ся**? → хвалився; ходить – ходит → ходить.

§ 8

Наявну в пісенних текстах ненормативну (діалектну) лексику та граматичні словесні форми, що можуть утруднити недосвідченому читачеві розуміння змісту, витлумачуємо тут же, у підтекстових примітках (не виносячи їх у нижню частину сторінки):

1. А я в свої[1)] мамунцуні[2)] одна одиниця
   Я по воду не ходила бо в саду криниця
2. тільки одна була
   Косу-росу розчесала всю роботу збула
3. Косу-росу розчесала начинє[3)] помила
   Сідай доню на лавоньку бо-с ся наробила[4)]

[1)] свої = своєї; [2)] мамунцуні = мами (пестливе); [3)] начинє = посуд; [4)] бо-с ся наробила = бо ти наробилася

§ 9

Списуючи поетичні тексти, відразу формуємо їх у рядки і строфи. Засадничим критерієм визначення рядків та строф є структура вірша. Супутнім проявом поділу на рядки є римування. Визначальним критерієм строфи – один або більше рядків, що покриваються повторюваною мелодією (мелострофою).

§ 10

Пісенні рядки починаємо великою літерою, розділових знаків не виставляємо (так!), тобто залишаємо усі поетичні тексти у нейтральній, „білій” формі.

Але: при списуванні розмов (діалогів) пунктуація виставляється згідно з правилами граматики.

§ 11

Нумерацію пісенних одиниць подаємо арабськими цифрами без крапки і розміщуємо їх над віршами, приблизно посередині робочої поверхні аркуша.

Нумерацію пісенних строф робимо такими ж цифрами, але з крапкою, і розміщуємо її (нумерацію) зліва, напроти першого рядка кожної строфи (див. приклад у § 8).

Увага: оскільки поділ на строфи цілісного поетичного тексту зазначаємо цифрами, то відділяти їх (строфи) від себе ще й пробілами (відступами) не обов'язково.

Розглянемо кілька характерних зразків побудови строфи в наших піснях та рекомендований спосіб (форму) їх запису.

§ 12а

1. Ой на горі вітрець віє
   Наш Василенько жито сіє 2

Найчастіше вживана в українському народному віршуванні дворядкова пісенна строфа з повторенням другого рядка. **Увага**: цифри „2" в дужки не беремо, риски перед нею не ставимо.

§ 12б

1. Ходит сорока коло потока
   та й жалібненько кряче
2. Ходит молода по подвір'єчку
   та й жалібненько плаче

Строфи з 17-складовими і довшими рядками, що не вміщаються на письмі в одну лінію, подаємо в ламаній формі: друга їх половина (але – цілісна силабічна група) записується окремим рядком з відступом у 10-15 інтервалів та з малої літери (див. також § § 13в, 13г, 17, 19).

§ 12в

1. Поставайте дівки в коло
   Заспівайте си[1)] весело
   Весело си[1)] заспівайте
   Смутні пісні занехайте[2)] | 2

[1)] си = собі; [2)] занехати = занедбати

Чотирирядкова строфа з римуванням **аабб**. Повторення другої половини строфи зазначається цифрою 2 і звичайною (не фігурною) рискою, без чого годі буде зрозуміти, що повторенню підлягає не один, а два рядки.

§ 12г

1. Там до гаю дороженька
   Бігла нею Оксаненька
2. Де ти біжиш Оксаненько
   Біжу в гості до батенька
3. А батенько не приймає
   Браму свою зачиняє
4.= 1.
5. Де ти біжиш Оксаненько
   Біжу в гості до матінки
6. А матінка не приймає
   Браму свою зачиняє
7.= 1.
8. Де ти…

Строфи, котрі буквально повторюють якусь з попередніх строф, можна ще раз не виписувати, а лише вказати, котрій з попередніх вони дорівнюють.

§ 13а

1. Чи дома дома господаренько гей дай Боже
2. Господаренько чом Іваненько гей дай Боже

Так само і далі було розспівувано кожний рядок. – *М. М.*

---

3. Ой знаємо ми що він є вдома
4. В новій світлоньці на постілоньці
5. Спустіть ноженьки…

Якщо віршова строфа містить у собі міжстрофовий чи середстрофовий повтор або ж розспівується-розширюється в якийсь інший спосіб, в усіх цих випадках перші дві строфи виписуємо повністю, як вони були розспівані, а далі, після відповідної примітки, подаємо вже лише чистий вірш.

Про чистий і розспіваний вірш див.: Гошовский В. У истоков народной музыки славян. – М., 1971. – С. 22-23.

Ще кілька характерних прикладів:

§ 13б

1. Пішла Гандзуні хустоньки прати на леду
   Гей же на леду на тім тихонькім Дунаю
2. Хустоньки прала перстень згубила на леду
   Гей же на леду на тім тихонькім Дунаю

Так само і далі було розспівувано кожний рядок. – *М. М.*

---

3. Скочила вона аж до батенька
4. Батеньку ходи перстень ми[1)] знайди
5. Батенько пішов…

[1)] ми = мені

§ 13в

1. Ой піду ж бо я ой піду ж бо я
   та до річки до ставу
   Сама не знаю сама не знаю
   кому я сі дістану
2. Дістала я сі дістала я сі
   старому з бородою
   Що він не варта що він не варта
   говорити зі мною

Так само і далі було розспівувано кожний рядок. – *М. М.*

---

3. Його борода як китичище в стрісі
   Моє личенько як калинонька в лісі
4. Його борода припічки замітати
   Моє личенько молодцям цілувати

§ 13г

1. Пустіте нас пустіте нас
   без[1)] двір воювати без[1)] двір воювати
2. Не пустимо не пустимо
   мости поломлете мости поломлете

Так само і далі було розспівувано кожний рядок. – *М. М.*

---

3. Не поломим злегонька підемо
4. Хоч поломим то вам заплатимо
5. Чим же ви нам…

[1)] без = через

§ 13д

1. Загадав сьи дідо восени женити
   Ой тру-ду ру-ду-ду восени женити
2. Він стару не візьме молода не піде
   Ой тру-ду ру-ду-ду молода не піде

Так само і далі було розспівувано кожний рядок. – *М. М.*

---

3. А як піти піде любити не буде
4. Як любити буде то мене не вбійме
5. А як ні[1)] обійме…

[1)] ні = мене

§ 14

8. Ой киї киї ви дубовії
   На моє плече нездоровії

Далі декламується, не співається. – *М. М.*

Сійся родися жито пшениця
Всякоє збіжжя всяка пашниця
Жито по стелю лен по коліна
Щоби вас всіх хрещених голова не боліла

Якщо якась частина народнопісенного твору не співається, а лише декламується, проказується, зазначаємо про це у спеціальній ремарці.

§ 15

7. Ой женисі мій миленький женисі женисі
   Як той вітер по дорозі нігде не спинисі
8. щоб ті вітер носив
   Щоб ти мене щонеділі на весілє просив

Виконавиця свідомо пропустила початок (дві силабічні групи 4+4) восьмої строфи. У коломийках Передкарпаття це явище часте, записуємо його так, як воно є, без редагування-доповнення (див. також приклад у § 8).

§ 16

3. Пігнав до Дунаю коня напувати
   На білім пісочку два слі… два сліди пізнати 2

Інший приклад:

1. Садила Маруся виноград зелений
   Винограду зелененьʼ…

Словообрив (апокопа) у тексті зазначається трикрапкою.

§ 17

1. [Ой лю-лю лю-лю ой лю-] лю лю-лю
   дитино пеленкова
   Ой тото мене тай покарали
   меї [1] матінки слова

Початкові слова на магнітній стрічці не записалися, реконструйовано їх із пам'яті. – *М. М.*

---

[1] меї = моєї

У квадратні дужки беремо те, що додаємо від себе (з пам'яті, здогадно…).

§ 18

1. Там на річеньці на бистрій водоньці
   Йордан вода студенень(ка)

У круглі дужки беремо склади, які в одних строфах вислуховуються, в інших – ні.

§ 19

1. Ой щоб же/ге-ге/ я на той ху/гу-гу/тор
   дороже/ге/йку зна/га/ла
   То б я свему миленькому
   гостине/ге/ць послала

Для полегшення відчитування тексту додаткові склади в ньому, що появилися внаслідок співацької манери „гакання", беремо в скісні прямі дужки.

§ 20

Одночасове подання виконавицями двох варіантів якогось слова пісенного тексту записуємо через дробову риску:

1. Ой ходила $\frac{\text{Ганнусенька}}{\text{дівчинонька}}$ по ріці
   Та й носила мале дитя на руці

§ 21

2. Оден межи ними, ні п’є ні гуляє ні п’є ні гуляє
? край стола та й думку думає
та й думку думає

На місці слів, які не вдається розслухати, ставимо знак питання.

§ 22

Кінцевий перепис (чистовик) мовної частини транскрипцій має бути виконаний з дотриманням таких вимог:

а) текст написаний акуратним, легким до відчитування письмом або ж видрукуваний на машинці чи принтері;
б) перепис поданий на аркушах формату А-4, за лінійковим трафаретом №3 або №5, а якщо машинопис – у 1,5-2 інтервали;
в) текст написаний чорним чорнилом або пастою (щоб уможливити фото- або ксерокопіювання) і тільки з однієї сторони листа.

§ 23

З лівої сторони листа залишаємо поле для підшивки шириною 3-4 см; верхнє, нижнє і праве поля – приблизно по 2 см.

§ 24

Прозовий текст (розмови) розміщуємо поздовж усієї робочої поверхні аркуша, поетичні тексти – посередині, з рівновеликими відступами з обох боків.

§ 25

Кожний новий сеанс починаємо з нового листа.

* * *

Дуже бажано (наполегливо рекомендую) і чернетки робити собі також за цими вимогами, що полегшує потім переписування їх начисто.

Запис мелодій

§ 26

Транскрипції мелодій робимо олівцем, а викінчені зразки для подання на перевірку наводимо чорнилом або пастою.

§ 27

Кожну транскрибовану мелодію відділяємо від наступної одним пропущеним чистим нотним станом, на якому перевіряючий при потребі записуватиме правки та помітки до Вашого нотного тексту.

§ 28

Мелодії, співані жінками, записуємо у скрипковому ключі; співані чоловіками – у подвійному скрипковому ключі 𝄞𝄞, що означає: відчитувати їх слід октавою нижче, ніж записано.

§ 29

Для полегшення порівняльних студій усі мелодії традиційно записуємо на такому звуковисотному рівні, щоби їх основний устій припадав на ноту ***соль*** першої октави.

§ 30

Перед початком запису мелодії, після позначення тактового розміру, ромбічною білою нотою вказуємо абсолютну висоту звучання першої ноти пісні в народного виконавця:

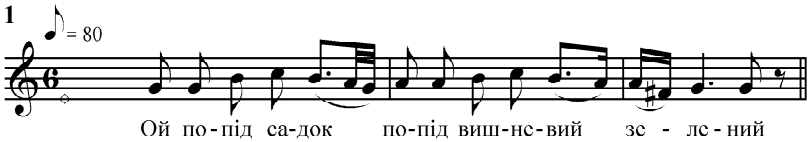

Таким чином відтворити собі за потреби оригінальний висотний рівень звучання транскрибованої мелодії нікому не складе труднощів.

Графічно цю ромбічну ноту розміщуємо внизу, справа від цифри тактового розміру (а не прямо під нею!), щоб уникнути накладання їх одна на одну у випадках, коли абсолютна висота є ***соль*** першої октави і вище.

Запис же самої мелодії починаємо на відстані близько 2-х см. від позначення тактового розміру.

§ 31

Темп виконання вказуємо цифрами: підраховуємо із секундоміром, скільки прийнятих у даному випадку одиниць (тривалостей) відліку (♩ чи ♪ чи ♩.) міститься в одній хвилині, і зазначуємо це через знак "дорівнює" (♪ = 132) у всіх мелодіях, окрім зразків рубатного ритму, де позначення робиться через знак "приблизно" (♩ ≈ 68).

На письмі нота позначення метроному розміщується строго над приключовою цифрою тактового розміру (див. приклади 1, 5-7, 9).

§ 32

Мелодії пісень записуємо прийнятою для вокальних партій графікою – восьмі та шістнадцяті тривалості, якщо вони відповідають окремим складам тексту, в'язками (ребрами) не з'єднуються:

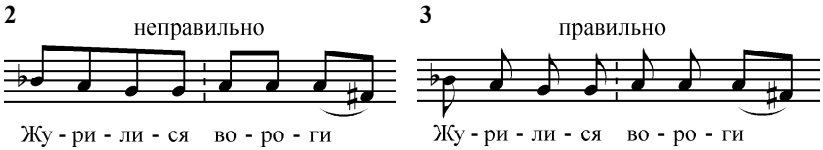

Натомість кілька таких тривалостей, що співаються на один склад, з'єднуються і в'язкою, і лігою (див. останні дві ноти в наведеному прикладі).

У двоголосних творах верхній та нижній голоси рекомендується записувати нотами з різнонаправленими штилями.

§ 33

Всі знаки альтерації виставляємо безпосередньо в нотному тексті, а не біля ключа; при цьому дія їх зберігається в межах такту. Виняток: мелодії явно писемного походження (гомофонно-гармонічного складу).

§ 34

При записі мелодій можна користуватися всіма знаними нам з традиційної професійної музичної графіки знаками, за винятком одного – фермати. Цього знака не вживаємо, а виписуємо повну тривалість ноти, над якою можна було його (цей знак) ставити.

§ 35

Окрему увагу слід приділяти дихальним паузам, особливо в кінці музичної фрази, речення та мелострофи (музичного періоду),

сумлінно виписуючи їх повну тривалість. Ледь помітні паузи, менші, ніж одна восьма, здебільшого позначаються знаком цезури – ∨ – над нотним станом:

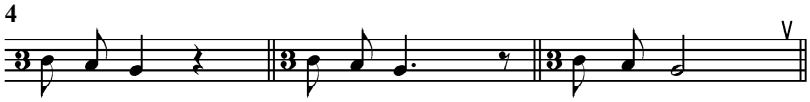

§ 36

Тексти під мелодіями пронумеровуємо, розбиваємо на склади згідно з правилами граматики і виписуємо друкованими (!) літерами, також без розділових знаків (див приклади 5-7, 9).

§ 37

Якщо мелодія транскрибованого твору добре усталена і виконана впевнено, без суттєвих варіантних змін – достатньо записати першу строфу (див. пр. 6, 9).

Якщо пісня має такі зміни або ж виконана невпевнено, недокладно, тоді з усіх наявних строф слід вибрати одну, найхарактернішу в даному випадку – 2-гу, 3-тю чи будь-яку іншу – і транскрибувати її (пр. 5, 7). Порядковий номер транскрибованої строфи позначаємо на початку підтекстовки.

І тільки у випадках, коли в окремих строфах відбуваються зміни структури вірша і відповідно ритмічного рисунка, зазначаємо ці зміни у виносках до мелодії (пр. 5) або ж – краще! – транскрибуємо їх (ці строфи/таку строфу) повністю.

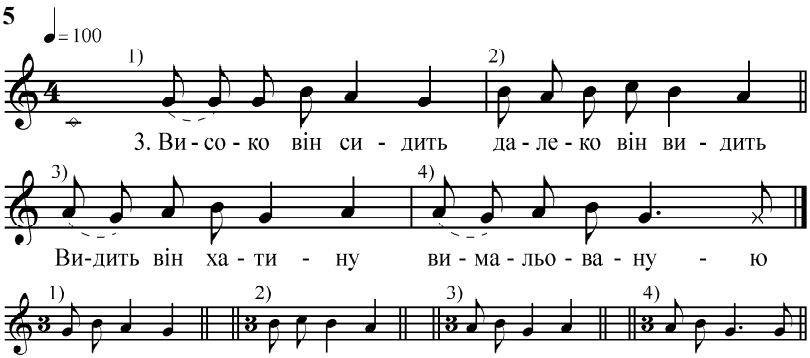

§ 38

Якщо протягом одного сеансу якийсь твір було виконано двічі без суттєвих змін, списуємо його лише один раз, а в стенограмі на місці повторного (другого, третього) виконання зазначаємо про це у відповідній ремарці, напр.:

„Ой попід гай зелененький” – повторне виконання, = № 6.

§ 39а

Щодо виставлення тактових рисок та розмірів, то в акцентному ритмі це робимо відповідно до правил „шкільної” теорії.

§ 39б

У мірному та дольному ритмах чинимо так:

1) встановлюємо структуру вірша, наприклад (4+4+4+4)2;

2) між силабічними групами ставимо одинарну риску, у кінці рядка – подвійну, у кінці строфи тонку і грубу:

Іде жовняр | з корчми п’яний |
на шаблю ся | підпирає ||
За ним за ним | дівчинонька |
гіркі сльози | проливає ||

3) Тепер усі ці риски переносимо в музичний текст у вигляді тактових, якщо у відповідних місцях є мелодичні цезури; якщо мелодичні цезури відсутні, суцільні тактові риски замінюємо на пунктирні:

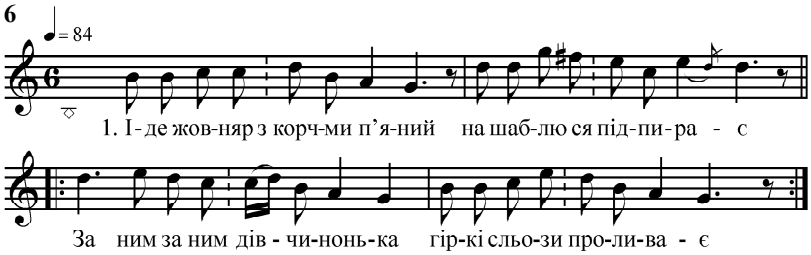

Ще один приклад зі складочисленням (5+5+3)2:

1. Косив Олесьо | яру пшеницю | бриніла ||
Бриніла коса | біля покоса | стихенька
2. Прийшла до нього | матінка його | бриніла ||
Бриніла коса | біля покоса | стихенька ||

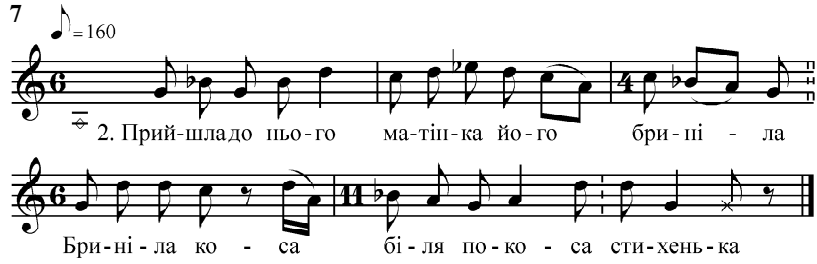

§ 39в

У мелодіях виразно рубатного характеру замість обговорених тактових рисок ставимо півриски, а саме:

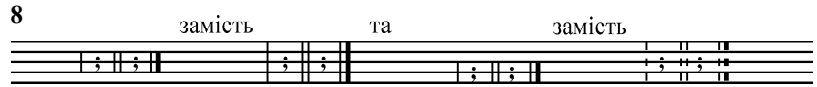

Для прикладу колискова:

1. Спи дитино | колишу тя ||
А як заснеш | відійду тя 2 ||

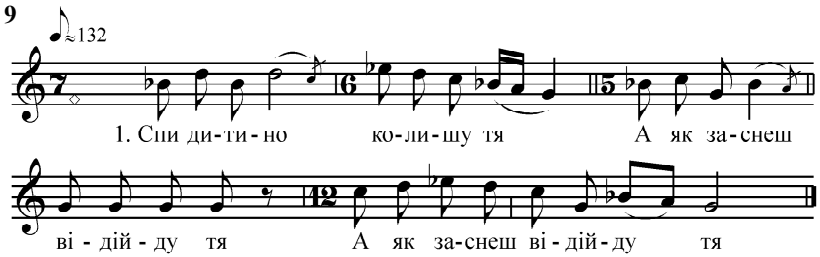

§ 39г

4) Встановлюємо одиницю числення: у мірному це найменша тривалість реальної ритмічної схеми, у дольних – доля. Підраховуємо кількість одиниць числення в кожному мірному чи дольному тактах і сумарну величину виписуємо однією цифрою між другою та четвертою лінійками нотоносця на початку такту. Якщо розмір наступного такту такий же, то він повторно не виписується.

§ 40

Слід пам’ятати, що саме величина одиниці числення виписується при зазначенні метроному, наприклад: ♩.=54 – отже, одиницею

числення в даній мелодії є вісімка; або ♪=96 – одиниця числення тут дорівнює четвертній з крапкою.

§ 41

У рубатних ритмах розмір виставляється так само як в мірному або дольному. Вказівками рубатності виступають тут тактові півриски та зазначування метроному через знак „приблизно” (див. вище § 31).

§ 42

Кінцевий, чистовий перепис мелодій виконуємо чорним чорнилом або пастою і тільки на одній стороні нотного листа.

§ 43

Кожна мелодія відділяється від попередньої відступом – одним чистим нотним станом.

§ 44

Чи лист має нотні стани поздовж чи впоперек, в обох випадках з лівого боку поздовжньої його частини залишаємо 3-4-сантиметрове поле для підшивки.

§ 45

Нумерацію розміщуємо посередині (а не збоку) нотного листа і подаємо її двома цифрами через скісну риску, наприклад **8**/10, **9**/11, де перша цифра буде порядковим номером мелодії, а друга – тої одиниці запису (пісні), що з неї транскрибовано дану мелодію і підписану під нею строфу.

* * *

Сторінкування – олівцем у верхньому правому куті.

На наступних трьох сторінках – зразки викінченого рукопису транскрибованих словесних та музичних текстів.

Приклади взято з матеріалів експедиції № 135 студентів та працівників ПНДЛМЕ ВДМІ ім. М. Лисенка [зараз – ЛНМА ім. М.В. Лисенка] (с. Сенечів Долинського р-ну Івано-Франківської обл.).

Збирачі: 1. Бобицька Вікторія (практикант);
2. Федун Ірина (керівник).

Інформант: Павлович Єва Василівна, 1925 р.нар.

1/1

♪≈120

2. Ста-рос-та сва-шеч-ки збн-ра-є

Ста-рос-та сва-шеч-ки збн-ра-є

2/1

♪≈122

5. А в зас-тіль-но-є вік-но А в зас-тіль-но-є вік-но А по-да-но-є зі-ля

3/2

♪≈132

2. Бде-ме ви-ти ма-лей-кі Бде-ме ви-ти ма-лей-кі Чей бу-дуть щас-ли-вей-кі

4/8

♪≈148

Йой мам-ко мо-ї люб-ві зо-ло-ті

Та ви вже до нас не го-во-ри-те

Сеанс № 8

Збирач № 2 (Далі – З².): Коли робили весілля?
Інформант (Далі – І.): Переважно в суботу, в нас в неділю ніколи не робили.
З².: Робили один день?
І.: Так.
З².: Чи були у вас сватки?
І.: Ні
З².: Чи пекли перед весіллям коровай?
І.: Печуть.
З².: Чи збираються для цього жінки?
І.: У нас такі кухарки, спечуть коровай та несуть до церкви, як ідуть.
З².: Кожен пік собі сам коровай; для цього не збиралися жінки, не співали?
І.: Ні.
З².: Чи плели у вас вінки?
І.: Плели.
З².: Коли це було?
І.: В суботу зранку.
З².: З чого плели вінки?
І.: З барвінку.
З².: Хто плів?
І.: Сватки плели і співали:

1/1,2

1. З-за гори сонійко сіяє 2
2. Старостка сватечки збирає 2
3. Та й назбирав він їх повен рів 2
4. Та й позакладовав поза стіл 2

5. А в застільнок вікно[1] 2
А податок зіля
6. А податок зіля 2
А на стіл положено
7. А на стіл положено 2
Золотом обложено

---

1) застільнок вікно = вікно напроти стола

З². : А ти плели вінок молодому?
І. : Так, плели кожен собі.
З². : Щось приспівували при цьому?

2/3

1. Будем вінки ввивати 2
Красненько їм співати
2. Будем вити малейкі 2
Чей будуть щасливейкі

З². : Клали вінок на голову молодій, а потім приходив молодий; щось співали при цьому?
І. : Так, але я то забула.
З². : Потім батьки благословляли молодих?
І. : Так. А сироті, коли помер батько молодої, то їй співають:

3/1,2

1. А де твій Аниице тато є 2
2. Ой у гробику лежить 2
Наохрест руки держить
3. Наохрест руки держить 2
Та й у Богойка ся просить
4. Пусти мя Богойку на землю 2
5. Дрібним дощом до землі 2
Ясним сонцьом до хати